

Sygn. akt III AUa 109/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 sierpnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Romana Mrotek
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Andrzej Stasiuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 31 sierpnia 2017 r. w Szczecinie

sprawy A. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wznowienie postępowania i przywrócenie terminu do wznowienia postępowania

na skutek apelacji ubezpieczonej

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 4 grudnia 2015 r. sygn. akt VI U 2194/14

oddala apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSO del. Andrzej Stasiuk

Sygn. akt III AUa 109/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 14 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił A. L. wznowienia postępowania w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12). Tą samą decyzją organ rentowy wznowił wypłatę emerytury od 1 października 2013r.

W odwołaniu ubezpieczona wniosła o jej zmianę i przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania zakończonym wydaniem decyzji o wstrzymaniu wypłaty należnej jej emerytury. Ubezpieczona wskazała, że o konieczności złożenia wniosku w terminie jednego miesiąca od dnia ukazania się orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, dowiedziała się dopiero z treści pisma organu rentowego z 28 października 2014 r. Ubezpieczona wskazała, że jej wniosek z października 2013 r. winien być przez organ rentowy potraktowany jako wniosek o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania. Nadto pozostawała w uzasadnionym

przekonaniu, że organ rentowy sam dokona wypłaty emerytury, oraz że nie ma znaczenia, iż wniosek o jej wypłatę został złożony w październiku 2013 r., a nie do 24 grudnia 2012 r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie w całości, podkreślając że ubezpieczona z wnioskiem wystąpiła po upływie terminu wskazanego w art. 145 § 2 k.p.a. Ponadto wskazał, że decyzją z 8 maja 2014 r. dokonano wypłaty zawieszony emerytury za okres od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. wraz z odsetkami za okres od 26 października 2011 r. do 19 lutego 2014 r. zgodnie z ustawą z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie do 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r.

Decyzją z 16 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił A. L. przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania zakończony prawomocną decyzją z 12 października 2011 r., którą organ rentowy wstrzymał wypłatę świadczenia na mocy art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Uzasadniając decyzję organ rentowy podniósł, iż ubezpieczona nie uprawdopodobniła, że uchybienie powstało bez jej winy.

W odwołaniu ubezpieczona wniosła o jej zmianę poprzez przywrócenie terminu do złożenia wniosku o wznowienie postępowania zakończony wydaniem decyzji o wstrzymaniu wypłaty należnej jej emerytury oraz zasądzenia od organu rentowego na rzecz ubezpieczony kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego, według norm przepisanych. Ubezpieczona wskazała, że była przekonana, iż to organ rentowy samodzielnie podejmie decyzję o wypłaceniu wstrzymanej emerytury. Jej zdaniem termin jakiegokolwiek wzruszenia wydanej decyzji biegnie dopiero od jej faktycznego odebrania i zapoznania się z jej treścią, tj. od 21 listopada 2014 r.

Wyrokiem z 4 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołania.

Sąd I instancji ustalił, że decyzją z 24 czerwca 2010 r. przyznano A. L. prawo do emerytury od 1 czerwca 2010 r. Na dzień przyznania tego świadczenia wnioskodawczyni była zatrudniona w Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w S.. Na podstawie art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726), decyzją z dnia 12 października 2011 r., organ rentowy wstrzymał wnioskodawczyni wypłatę emerytury od dnia 1 października 2011 r. Wypłatę emerytury zawieszono z uwagi na fakt kontynuowania przez ubezpieczony zatrudnienia.

Wyrokiem z 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), dodany przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa, wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 22 listopada 2012r., poz. 1285.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona o wyroku Trybunału Konstytucyjnego dowiedziała się w styczniu lub lutym 2013r.

W dniu 31 października 2013 r. do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczony datowany na 28 października 2013 r. o wznowienie postępowania i wypłatę wstrzymanych świadczeń emerytalnych. Ubezpieczona powołując się na orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., sygn. akt I K 2/12 wniosła o wznowienie postępowania zakończony decyzją ZUS z dnia 12 października 2012 r. o wstrzymaniu wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r., wypłatę emerytury zrewaloryzowanej z tytułu przychodu, który osiągnęła ze stosunku pracy w 2012 i 2013 r. oraz wypłatę emerytury za okres zawieszenia świadczenia wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od 1 października 2011 r. do dnia zapłaty.

Decyzją z 14 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wznowił wypłatę emerytury od dnia 1 października 2013 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Jednocześnie, powołując się na treść przepisu art. 149 § 3 k.p.a. w zw. z art. 83 b ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych organ rentowy odmówił wznowienia postępowania w trybie art. 145a k.p.a., wskazując że wniosek (skarga) został złożony po upływie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., a nadto brak jest podstaw do przywrócenia terminu na złożenie skargi o wznowienie postępowania. Decyzję tę doręczono ubezpieczonej 21 listopada 2014r.

Decyzją z dnia 11 grudnia 2013r. organ rentowy po rozpatrzeniu wniosku z dnia 31 października 2013r. przeliczył należną A. L. emeryturę od dnia 1 października 2013r. w związku ze zmianą stażu pracy.

W dniu 2 kwietnia 2014 r. do organu rentowego wpłynął wniosek A. L. o wypłatę świadczeń emerytalnych zawieszonych w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 30 września 2013 r. wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi do dnia zapłaty. Ubezpieczona wskazała, że 31 października 2013 r. do Oddziału ZUS wpłynął jej wniosek o wznowienie postępowania zakończonego decyzją ZUS oraz wypłatę emerytury za okres jej zawieszenia wraz z odsetkami ustawowymi. Zarzuciła organowi, iż ten rozpoznał jej wniosek jedynie w części dotyczącej wznowienia wypłaty świadczenia począwszy od października 2013r. Natomiast do dnia dzisiejszego nie otrzymała wypłaty emerytury za okres zawieszenia, jednocześnie nie otrzymując w tym zakresie żadnej informacji od organu rentowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że decyzją z dnia 8 maja 2014 r. organ rentowy dokonał wypłaty świadczeń emerytalnych za okres zawieszenia od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. Kwota zawieszonych emerytur w wysokości 32123,78 zł wraz z naliczonymi odsetkami w kwocie 7430,15 zł została przekazana ubezpieczonej do wypłaty wraz ze świadczeniem za miesiąc maj 2014 r. W dniu 10 lipca 2014 r. ubezpieczona zwróciła się do organu rentowego o wyjaśnienie dlaczego nie wypłacono jej świadczeń za okres od 22 listopada 2012 r. do 30 września 2013 r. Organ rentowy wyjaśnił, że decyzją z dnia 14 listopada 2013 r. wznowiono ubezpieczonej wypłatę emerytury od dnia 1 października 2013 r. Jednocześnie organ zauważył, iż decyzją tą ubezpieczona została poinformowana o odmowie wznowienia postępowania w trybie art. 145a, argumentując to faktem iż wniosek został złożony po upływie 1 miesiąca od wejścia w życie orzeczenia TK z dnia 13 listopada 2012 r.

Sąd pierwszej instancji ustalił także, że w dniu 14 października 2014 r. do organu rentowego wpłynął wniosek ubezpieczonej datowany na dzień 10 października 2013 r., o wypłatę zaległych świadczeń za okres od 22 listopada 2012 r. do 30 września 2013 r. Pismem z dnia 28 listopada 2014 r. ubezpieczona wniosła o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania podnosząc, iż uchybienie terminu do złożenia tej skargi nie nastąpiło z jej winy. Ubezpieczona wskazała, iż złożenie wniosku po terminie wynikało z przekonania, że w związku z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego, ZUS samodzielnie podejmie decyzję o wypłaceniu wstrzymanej emerytury. Dopiero w dniu 30 października 2013 r., zaniepokojona bezczynnością organu złożyła wniosek o wznowienie postępowania. Ubezpieczona podkreśliła, iż organ rentowy całkowicie pominął wątek dotyczący emerytury wstrzymanej decyzją z dnia 12 października 2011 r., nie wskazując iż ubezpieczona winna była złożyć wniosek do dnia 24 grudnia 2012 r., bądź złożyć stosowny wniosek o przywrócenie terminu. Jednocześnie ubezpieczona złożyła wniosek o wznowienie postępowania zakończonego wydaniem decyzji z dnia 12 października 2011 r. i wypłacenie wstrzymanej emerytury.

Sąd Okręgowy uznał odwołania ubezpieczonej za nieuzasadnione. Odnosząc się do kwestii uchybienia terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego przez odwołującą, wskazał że ubezpieczona uchybiła określonymu w art. 145a § 2 k.p.a. terminowi miesiąca na wniesienie skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocną decyzją. Wniosek o wznowienie postępowania ubezpieczona złożyła bowiem dopiero w dniu 31 października 2013r. Decyzja z 14 listopada 2013r. o wznowieniu wypłaty świadczeń od 1 października 2013r. i odmowie wznowienia postępowania została ubezpieczonej doręczona 21 listopada 2014r wraz z pismem z dnia 28 października 2014r, co wynika z faktu, iż w okresie od 14 listopada 2013 do 15 grudnia 2013 organ nie kierował do ubezpieczonej żadnej korespondencji. Zatem podniesiony przez organ rentowy zarzut wniesienia odwołania po terminie Sąd uznał za chybiony, co spowodowało konieczność zbadania zasadności wniosku A. L. z dnia 1 grudnia 2014 r. o przywrócenie terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania.

W ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że ubezpieczona nie zachowała terminu określonego w art. 58 § 2 k.p.a., nie wykazała także by uchybienie terminu wskazanego w art. 58 § 1 k.p.a. nastąpiło bez jej winy. Sąd I instancji podkreślił, że pismem z 12 sierpnia 2014r. (wysłanym 18 sierpnia 2014r.) organ rentowy poinformował A. L. o tym, iż wniosek o wznowienie postępowania złożyła po upływie terminu określonego w art. 145a k.p.a. Pismo ubezpieczona otrzymała najpóźniej w dniu 10 października 2014r., co wynika wprost z jej pisma, które wpłynęło do organu rentowego 14 października 2014r. Zatem nie jest prawdą, iż o konieczności złożenia wniosku o przywrócenie terminu dowiedziała się dopiero z pisma organu rentowego z 28 października 2014r. (doręczonego 21 listopada 2014r.). Sąd Okręgowy uznał zatem, że wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o wznowienie postępowania ubezpieczona winna była złożyć najpóźniej do 18 października 2014r. (w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminu). Jak zaś wynika z treści §3 art. 58 kpa przywrócenie terminu do złożenia próby przewidzianej w § 2 jest niedopuszczalne.

Sąd I instancji zważył, że nawet gdyby ubezpieczona dochowała terminu, o którym mowa w §2 art. 58 kpa to i tak wniosek o przywrócenie terminu należałoby ocenić jako nieuzasadniony. Jak wynika bowiem z zeznań samej ubezpieczonej niezłożenie wniosku o wznowienie postępowania w terminie, o którym mowa w art. 145a kpa wynika z zaniedbania A. L. i braku należytej dbałości o własne interesy. Ubezpieczona zeznała bowiem, iż w pewnym momencie przestała interesować się kwestią zawieszanej emerytury, a o wyroku Trybunału Konstytucyjnego dowiedziała się już na początku 2013 r., w styczniu lub lutym, zaniedbała tę sprawę i czekała do października 2013 r. ze złożeniem wniosku o wznowienie postępowania.

Sąd Okręgowy podkreślił, że obowiązek udzielania pełnej informacji stronom spoczywa na organie administracji w granicach określonych w art. 9 zdanie pierwsze, tzn. wtedy, gdy informacja dotyczy okoliczności faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie praw i obowiązków stron będących przedmiotem postępowania. Tymczasem przed złożeniem przez ubezpieczoną wniosku o wznowienie postępowania nie toczyło się żadne postępowanie, zaś ubezpieczona nie stawiała się w organie rentowym przed październikiem 2013 r., by dowiedzieć się jakie kroki należy podjąć w związku z opublikowaniem wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Bezczyność ubezpieczonej czyni jej wniosek o przywrócenie terminu do wznowienia postępowania niezasadnym.

Sąd I instancji ocenił zatem, że podjęcie wypłaty emerytury z dniem 1 października 2013 r. decyzją z 14 listopada 2013 r. jest zgodne z treścią art. 135 ust. Ustawy o emeryturach i rentach.

Sąd Okręgowy podkreślił, że odmówił zeznaniom ubezpieczonej wiarygodności w zakresie w jakim na rozprawie 20 listopada 2015 r. zeznała odmiennie niż poprzednio, że o wyroku Trybunału Konstytucyjnego dowiedziała się około miesiąca przed złożeniem wniosku o wznowienie postępowania albowiem słuchana informacyjnie A. L. przyznała, że o wyroku dowiedziała się w styczniu lub lutym 2013r. i czekała do października 2013 r. ze złożeniem wniosku o wznowienie postępowania.

Z powyższym wyrokiem nie zgodziła się ubezpieczona, zarzucając rozstrzygnięciu:

I. naruszenie przepisów postępowania, mających istotny wpływ na treść wydanego rozstrzygnięcia, tj.:

a) art. 58 § 2 k.p.a. poprzez uznanie, że ubezpieczona nie wykazała, by zachowała 7 dniowy termin do przywrócenia jej terminu do złożenia skargi o wznowienie postępowania albowiem już 10 października 2014 r. korespondowała z organem ZUS w sprawie odmowy wznowienia postępowania po wydaniu wyroku TK, w sytuacji gdy organ odmówił ubezpieczonej wznowienia wypłaty świadczenia ze względu na upływ terminu 1 m-ca od dnia opublikowania wyroku TK w decyzji datowanej na dzień 14.11.2013 r., którą ubezpieczona odebrała dopiero w dniu 21.11.2014 r., a więc od tego dnia liczyć należy 7 - dniowy termin na przywrócenie ubezpieczonej terminu do złożenia wniosku o wznowienie postępowania,

b) art. 58 § 2 k.p.a. poprzez uznanie, że ubezpieczona nie dochowała terminu, o którym mowa w tym przepisie, albowiem ZUS pismem z dnia 12 sierpnia 2014 r. poinformował ubezpieczoną o tym, że wniosek o wznowienie

postępowania złożyła po upływie terminu określonego w art. 145a kpa, podczas gdy odmowa wznowienia postępowania ze względu na upływ tego terminu nastąpiła w decyzji z dnia 14 listopada 2013 r., której na dzień 12 sierpnia 2014 r., ani nawet na dzień 10 października 2014 r. ubezpieczona nie otrzymała,

c) z ostrożności art. 58 § 2 k.p.a. poprzez zaniechanie potraktowania pisma ubezpieczonej z 10 października 2014 r. jako jej wniosku o przywrócenie jej terminu do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w sprawie wypłacenia emerytury za okres od listopada 2012 do września 2013 r.,

d) art. 58 § 1 k.p.a., poprzez przyjęcie, że do uchybienia terminu do złożenia wniosku o wznowienie postępowania doszło z winy ubezpieczonej, albowiem sama miała przyznać na rozprawie, że zaniedbała tę sprawę, podczas gdy ubezpieczonej nie sposób zarzucić w tym względzie niedbalstwa, albowiem od czasu, gdy dowiedziała się o wydaniu wyroku TK (styczeń, luty 2013 r.) ubezpieczona śledziła w internecie informacje co do tego, jakie kroki ma poczynić dalej i z informacji tam publikowanych nie wynikało, że należy złożyć wniosek w odpowiednim czasie i dopiero z internetowej publikacji z października 2013 r. ubezpieczona dowiedziała się, wypłata jest uzależniona od złożenia tego rodzaju wniosku,

e) art. 6, 8 i 9 k.p.a. poprzez odmówienie ubezpieczonej przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie, w sytuacji gdy organy ZUS jako organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach będących przedmiotem postępowania i są zobowiązane do czuwania nad tym, by strona nie poniosła szkody z powodu nieznamośności prawa — i te obowiązki w niniejszej sprawie nie zostały przez organ wypełnione, albowiem po pierwsze — brak było rzetelnych informacji co do terminu i trybu składania wniosku w związku z wyrokiem TK, a poza tym ubezpieczonej doręczono decyzję odmawiającą wznowienia dopiero po upływie prawie roku od dnia jej wydania, co również miało wpływ na terminy składania przez nią kolejnych wniosków o przywrócenie jej terminu do złożenia skargi o wznowienie,

f) art. 6, 7, 8 i 9 k.p.a. poprzez odmówienie ubezpieczonej przywrócenia terminu do złożenia skargi o wznowienie, w sytuacji gdy przywrócenie to było społecznie uzasadnione i przywróciłoby wnioskodawczyni prawo do wstrzymanej jej niegdyś emerytury, którego to prawa nigdy nie utraciła.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

a) art. 135 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez pominięcie, że odmowa wypłaty świadczenia ubezpieczonej miała miejsce z powodu błędu organu rentowego wywołanego zmianą prawa (tj. uchynieniem przepisu mającego wpływ na wstrzymanie wypłaty świadczenia, wpływającego korzystnie na sytuację prawną świadczeniobiorcy), a co za tym idzie organ zobowiązany był do uaktualnienia sytuacji faktycznej ubezpieczonej jako uprawnionej do świadczeń z nowym stanem prawnym, gdyż zaniedbanie podjęcia tej czynności (brak decyzji o wznowieniu wypłaty świadczenia za cały okres zawieszenia) należy bowiem zakwalifikować jako błąd organu rentowego.

W oparciu o powyższe zarzuty ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołań ubezpieczonej w całości oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za I i II instancję. Ewentualnie ubezpieczona domagała się uchylenia wyroku w całości i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji oraz pozostawienia rozstrzygnięciu tego Sądu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego — według norm przepisanych, za postępowanie przed Sądem I jak i II Instancji.

Apelująca wniosła także o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z załączonych do apelacji wydruków prasy związanej ze wstrzymaniem emerytur oraz wydaniem wyroku TK oraz wydruku z internetu, wskazując że konieczność powołania tych dowodów pojawiła się w związku z zapoznaniem z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonej nie zasługiwała na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, nie uchybiając przepisom prawa procesowego i w konsekwencji prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy. W pisemnych motywach zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy wskazał, jaki stan faktyczny stał się jego podstawą oraz podał na jakich dowodach oparł się przy jego ustalaniu. Sąd Apelacyjny ustalenia Sądu I instancji w całości uznał i przyjął jako własne, rezygnując jednocześnie z ich ponownego szczegółowego przytaczania w tej części uzasadnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776 oraz z 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, LEX nr 585720 i z 24 września 2009 r., IIPK 58/09, LEX nr 558303). Również rozważania prawne, które skłoniły Sąd pierwszej instancji do oddalenia odwołań od zaskarżonych decyzji Sąd Odwoławczy podzielił i przyjął za własne w całości uznając je za trafne i nie naruszające prawa materialnego.

W sprawie nie budzi wątpliwości fakt, że ubezpieczona należy do kręgu osób objętych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., K 2/12. Do zawieszenia wypłaty emerytury odwołującej z dniem 1 października 2011 r., na mocy decyzji ZUS z 12 października 2011 r., doszło na skutek zastosowania art. 103a ustawy emerytalnej. Przy czym, przepis ten regulował sytuację ubezpieczonej na mocy art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. Jednakże w wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. Trybunał Konstytucyjny przesądził, że art. 28 ustawy zmieniającej w związku z art. 103a ustawy emerytalnej w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Wyrok ten został opublikowany w Dzienniku Ustaw z 2012 r. pod poz. 1285 w dniu 21 listopada 2012 r.

Ubezpieczona A. L. domagała się wznowienia postępowania zakończonego decyzją z 12 października 2011 r., a w konsekwencji wypłaty zawieszony emerytury za okres od 22 listopada 2012 r. do 30 września 2013 r. Zatem w kontekście uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z 17 maja 2017 r. III UK 117/16, w niemalże tożsamej sprawie, skonstatować należało, że przedmiotem niniejszego postępowania było jedynie ustalenie, czy A. L. wniosła skutecznie o przywrócenie terminu na złożenie wniosku o wznowienie postępowania. Złożenie bowiem wniosku przed upływem miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oznaczałoby, że ubezpieczonej przysługuje wypłata wyrównania wstrzymanej emerytury za cały okres.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności przepisu z Konstytucją stanowią podstawę do wznowienia postępowania. Do wzruszenia decyzji organu rentowego wydanej w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału za niezgodny z Konstytucją, właściwy jest art. 145a k.p.a., w myśl którego można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją. Zgodnie z art. 145a k.p.a., wznowienie postępowania następuje wyłącznie na wniosek ubezpieczonego złożony w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 145a § 2). Jednocześnie przywrócenie terminu do wniesienia wniosku uwarunkowane jest łącznym wystąpieniem kilku czynników, do których należy złożenie wniosku o przywrócenie terminu, w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchybienia terminowi, uprawdopodobnienie braku winy w uchybieniu terminowi, a także dopełnienie czynności, dla której termin był ustanowiony.

Skoro zatem wyrok Trybunału Konstytucyjnego, na który powołała się ubezpieczona we wniosku o wypłatę zaległej emerytury, opublikowany został w dniu 22 listopada 2012 r., to termin do wznowienia postępowania administracyjnego na podstawie art. 145a k.p.a. upłynął z dniem 22 grudnia 2012 r. Tymczasem, jak wynika bezspornie z akt rentowych A. L. wnioski o wypłatę zawieszony emerytury złożyła po upływie tego terminu. Dlatego też brak jest podstaw prawnych do wypłaty świadczenia za okres od 22 listopada 2012 r. do 30 września 2013 r.

Prośba o przywrócenie terminu na złożenie wniosku została zawarta w piśmie z dnia 28 listopada 2014 r., a przyczyna uchybienia terminu ustala najpóźniej 10 października 2014 r. Treść pism znajdujących się w aktach organu rentowego

wskazuje, że pismem z dnia 12 sierpnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował ubezpieczoną, że odmówiono wznowienia postępowania w trybie art. 145a k.p.a., gdyż wniosek został złożony po upływie miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia TK z 13 listopada 2012 r. W piśmie z dnia 10 października 2014 r. ubezpieczona wskazała, że zapoznała się z wyjaśnieniami znajdującymi się w piśmie z dnia 12 sierpnia 2014 r. Należy zatem uznać, że najpóźniej 10 października 2014 ustala przyczyna uchybienia terminu, skoro w dacie sporządzania przez ubezpieczoną pisma (10 października 2014 r.) wiedziała ona o tym, że upłynął miesięczny termin do złożenia wniosku o wznowienie postępowania. Powinna więc w terminie 7 dni złożyć wniosek o przywrócenie terminu. W związku z powyższym wniosek złożony przez ubezpieczoną dopiero w piśmie z dnia 28 listopada 2014 r. został złożony znacznie później, z przekroczeniem terminu określonego w art. 58 § 1 i 2 k.p.a.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw, wbrew temu co twierdzi apelująca, do potraktowania pisma z dnia 10 października 2014 r. jako wniosku o przywrócenie terminu. Z treści tego pisma w żaden sposób bowiem nie wynika, by intencją A. L. było takie żądanie. Ubezpieczona wskazała jedynie, że wnosi o wypłatę zaległych świadczeń za okres od 22 listopada 2012 r do 30 września 2013 r.

Wbrew zatem twierdzeniom apelacji, wnioskodawczyni uchybiła terminowi do wniesienia skargi o wznowienie postępowania administracyjnego na podstawie art. 145a k.p.a., a okoliczności przytoczone jako uprawdopodobniające brak winy nie były przekonujące. Organ rentowy więc zasadnie odmówił przywrócenia terminu do wniesienia wniosku o wznowienie postępowania. Również w odwołaniu od zaskarżonej decyzji ubezpieczona podała przyczyny niedochowania terminu, jednakże przyczyny te nie okazały się wystarczające, aby móc uznać, że zaistniały przesłanki do przywrócenia terminu do wniesienia skargi o wznowienie postępowania. Ubezpieczona nie dochowała należytej staranności, jaką powinna zachować osoba starająca się o wypłatę świadczenia, w szczególności nie podjęła w terminie wymaganych czynności, które pomogłyby ustalić, czy zaszły okoliczności powodujące zmianę decyzji organu rentowego o zawieszeniu wypłaty emerytury, a tym samym, czy zaistniały przesłanki do wypłaty świadczenia emerytalnego także za okres od listopada 2012 do września 2013 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego ubezpieczona w żaden sposób nie może być traktowana odmiennie niż inne osoby, które również obowiązywał termin miesiąca do złożenia wniosku o wznowienie postępowania. Winna była bowiem zasięgnąć wszelkich informacji odnośnie przesłanek wymaganych do przyznania prawa do wypłaty świadczenia, tym bardziej, że jak twierdziła, interesowała się ona początkowo sprawą, gromadziła artykuły związane z kwestią zawieszenia prawa do emerytury. Również wskazała, że już na początku 2013 r. dowiedziała się o wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Jednocześnie Sąd Apelacyjny zauważa, że brak wiedzy o wejściu w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego nie stanowi przesłanki uzasadniającej przywrócenie terminu na wniosek strony, ponieważ orzeczenia Trybunału jako akty powszechnie obowiązujące podlegają niezwłocznemu i obowiązkowemu ogłoszeniu w dzienniku urzędowym. Podkreślić także należy, że organ rentowy nie ma obowiązku informowania ubezpieczonych o treści wydawanych wyroków przez Trybunał Konstytucyjny, czy też inne organy. Inicjatywa w zakresie możliwości podjęcia wypłaty emerytury leży zawsze po stronie ubezpieczonego, zaś obowiązku tego nie można przerzucać na organ rentowy. Ubezpieczona jest osobą korzystającą z dobrodziejstw postępu technicznego i technologicznego. Z kolei temat najpierw zawieszenia wypłaty emerytur, następnie wydania wyroku przez Trybunał Konstytucyjny i jego skutków dla świadczeniobiorców był szeroko omawiany zarówno w prasie codziennej, jak i również na forach internetowych. Ubezpieczona nie podała żadnej okoliczności uchybienia terminowi, która obiektywnie wskazywałaby na niemożność dochowania uchybionego terminu przez osobę należyście dbającą o własne interesy, zaś oczekiwanie, że organ emerytalny będzie działał za świadczeniobiorcę nie jest usprawiedliwieniem dla jego beczynności.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

SSA Barbara Białecka SSA Romana Mrotek SSO del. Andrzej Stasiuk